

## *Polycarpon tetraphyllum* (L.) L.

### Nova nahajališča v osrednji Sloveniji New records in central Slovenia

- 0148/2** Slovenija: Primorska, Branik, na dvorišču hiše Branik 187, kjer pogosto parkira avto iz Izole. 45°51'20,51" N 13°47'22,87" E. Leg. N. Jogan, 8. 2012. (Hladnikia 30: 75)
- 9953/3** Slovenija: Ljubljana, Center, Poljane, Zarnikova ulica, pohojene zelenice in razpoke v tlaku pločnika. 46°2'51,35" N 14°30'54,19" E. Leg. N. Jogan, 22. 10. 2012 (Hladnikia 30: 75)
- 9953/1** Slovenija: Ljubljana, Tomačevo, prodnata tla tik ob Savi, vendar ne v neposrednem vplivu reke. 46°5'11,67" N 14°32'3,35" E. Leg. S. Strgulc Krajšek & N. Jogan, 7. 11. 2012

Štirilistna pohojenka (*P. tetraphyllum*) je južnoevropska vrsta, ki se v Sloveniji pojavlja redno le v Istri (JOGAN & al. 2001). Še tam je njeno pojavljanje neredko prezrto, saj je drobna, neopazno cvetoča polegla enoletnica, tako da jo na prvi pogled lahko zamenjamo za kak pitomec (*Sagina* spp.), s katerimi si deli rastišča. A značilna pahljačasta razrast je nezamenljiva in prav tako so nenavadni narobejajčasti drobni listi, ki so nameščeni po 4 v vretencu (prava lista in preobraženi prilisti). V nam bližnjih krajih se vrsta pojavlja s primerljivim vzorcem: v primorskem delu Hrvaške in Furlanije-Juljske krajine (POLDINI 2002) raztreseno, na Južnem Tirolskem prav tako, v Avstriji le prehodno po ruderalnih rastiščih v nekaterih nižinskih deželah (FISCHER 2008).

Na novoodkritih slovenskih nahajališčih so ekološke razmere popolnoma ustrezne, pojavljanje v Braniku je zelo verjetno povezano s pogostim parkiranjem avta iz Izole na prav tem dvorišču, saj je drugače pojavljanje pohojenke na Primorskem v glavnem vezano na ruderalna rastišča. Uspevanje vrste v Ljubljani, kjer sta bili odkriti celo dve popolnoma neodvisni nahajališči, pa ni tako neposredno razložljivo s potencialnimi vektorji semen s Primorske. Na Zarnikovi ulici se zdi populacija že stara, vsaj nekaj let, saj se pojavlja več 10 rastlin na razdalji kakih 50 m pločnika. V neposredni bližini na Ulici talcev je bila pred leti odkrita indijska prosenka (*Eleusine indica*), ki prav tako izvira iz toplejših predelov, ljubljanska populacija pa se je po nekaj letih izgubila. Morda se bo tako zgodilo tudi s pohojenko, a vendar moramo imeti v mislih tudi toplejšo mestno klimo, ki bi na nivoju mikroekološke niše morda ustrezala trajnemu uspevanju te toploljubne vrste v Ljubljani.

Tretje omenjeno nahajališče je na teptanih prodnatih mestih ob Savi, kjer so nedavno odstranili divja odlagališča odpadkov in so uravnali predel zunaj neposrednega vpliva vode. Očitno je pojavljanje pohojenke tam posamično in vir semen je neugotovljiv. Rastišče leži na obrobju mesta in ob reki, zaradi česar je klima tam bolj podobna siceršnji klimi osrednje Slovenije. Tako se zdi verjetno, da bo populacija tu propadla prej kot tista v Centru. Hkrati pa lahko za obe ljubljanski populaciji pohojenke iščemo razloge za uspevanje tudi v globalnem segrevanju. Še nekaj drugih toplojubnih vrst se je namreč v zadnjih letih pojavilo tudi v osrednji Sloveniji in morda so to le »prve lastovke« spreminjanja flore zaradi klimatskih sprememb.

Še nekaj besed o strokovnem imenu vrste. V literaturi zasledimo dve obliki pisanja avtorstva: »(L.) L.« in samo »L.«. Pravilna je prva oblika, saj je Linne 1753. vrsto opisal in objavil pod imenom *Mollugo tetraphylla*, 6 let kasneje pa jo prestavil v rod *Polycarpon*,

ki ga je medtem poimenoval Linnejev »apostol« Pehr Löfving (uradna okrajšava po IPNI: Loeffl.). Löfving je bil perspektivni botanik, ki je umrl pri rosnih 27 letih na ekspediciji v Južni Ameriki 1756. in je Linne šele posmrtno izdal njegovo delo »Iter Hispanicum«. V njem na 7. strani omenja vrsto »*Polycarpa tetraphylla*« in dalje na 40. strani mimogrede rod »*Polycarpon*«. Vsekakor torej ne moremo govoriti o veljavnem opisu in publikaciji rodovnega imena, zato velja pisati *Polycarpon* Loeffl. ex L. in kot letnico veljavne objave imena rodu 1759.

## Viri:

- FISCHER, M. A., W. ADLER & K. OSWALD, 2008: Exkursionsflora. Österreich, Liechtenstein, Suedtirol. Biologiezentrum der Oberoesterreichischen Landesmuseen, Linz. 1392 pp.
- JOGAN, N., T. BAČIČ, B. FRAJMAN, I. LESKOVAR, D. NAGLIČ, A. PODOBNIK, B. ROZMAN, S. STRGULC KRAJŠEK & B. TRČAK, 2001: Gradivo za Atlas flore Slovenije. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. p. 140.
- LÖFLING, P. & C. VON LINNÉ, 1758: Iter Hispanicum, eller resa til Spanska länderna uti Europa och America. Stockholm. 316 pp.
- POLDINI, L., 2002: Nuovo Atlante corologico delle piante vascolari nel Friuli Venezia Giulia. Regione autonoma Friuli Venezia Giulia, Azienda parchi e foreste regionali & Università degli studi di Trieste, Dipartimento di biologia. Udine. 529 pp.

NEJC JOGAN & SIMONA STRGULC KRAJŠEK

## *Chenopodium glaucum* L.

### Nova nahajališča redkejšje vrste in prvi zapis asociacije za Slovenijo

### New localities of fairly rare species and first record of the association for Slovenia

- 9361/2** (33T WM77) Slovenija: Štajerska, Apaško polje: Lutverci, Gornji Podgrad, mrtvica ob Muri, na vlažnem. 215 m n. m. Leg. & det. B. Vreš, 16. 6. 1994 (herbarij LJS 00182).
- 9460/2** (33T WM65) Slovenija, Štajerska, Jezero Komarnik. 250 m n. m. Leg. & det. A. Seliškar, D. Trpin, B. Vreš, 13. 8. 2003 (floristični popis avtorjev).
- 9551/4** (33T VM43) Slovenija, Gorenjska, Karavanke: Podljubelj. 750 m n. m. Leg. & det. B. Anderle, 22. 6. 2003 (avtorjev floristični popis).
- 9752/4** (33T VM51) Slovenija, Gorenjska, Voglje (Šenčur), južno od Aerodroma Brnik, vlažno nasipališče. 370 m n. m. Leg. & det. B. Anderle, 11. 7. 2003 (avtorjev floristični popis).
- 9851/2** (33T VM41) Slovenija, Gorenjska, Škofja Loka, Podpulfrca. 400 m n. m. Leg. & det. B. Anderle, 17. 8. 2003 (avtorjev floristični popis).
- 9955/3** (33T VL89) Slovenija, Zasavje, Šmartno pri Litiji, gnojna jama pri kravji farmi, ruderalno rastišče. 256 m n. m. Leg. & det. U. Šilc, 21. 9. 2009 (avtorjev fitocenološki popis in herbarij LJS 11640).